

7 november 2018

Europese rechter: Nederlands natuurbeleid zwaar onvoldoende

Onterechte uitbreidingsvergunningen voor duizenden veebedrijven, uitbreiding A27 en drie nieuwe kolencentrales

Het Europese Hof in Luxemburg heeft vandaag het Nederlandse natuurvergunningenbeleid van tafel geveegd. De uitspraak betekent dat duizenden natuurvergunningen voor bedrijfsuitbreidingen die sinds 2015 zijn verleend nooit hadden mogen worden afgegeven. Concreet gaat het om bedrijfsuitbreidingen van veehouderijen, diverse kolencentrales en biomassa-installaties. Ook het tracébesluit voor uitbreiding van de Ring Utrecht (A27) met de bijbehorende bedreiging van Amelisweerd is hiermee op losse schroeven komen te staan. De Nederlandse natuur zucht al meer dan vijftig jaar onder ernstige natuurschade vanwege veel te hoge concentraties stikstof, vooral veroorzaakt door het bedrijfsleven en met name de intensieve veehouderij. We vergiftigen onze natuur en daarmee onszelf. Deze juridische titanenstrijd is gewonnen door drie kleine milieuorganisaties.

Lees de uitspraak van het Europese Hof [hier](#).

Johan Vollenbroek voorzitter van Mobilisation for the Environment: 'Dit is een enorme overwinning voor de natuur. Al jaren vergiftigen wij als mensen onze eigen leefomgeving. Ammoniak en stikstof zijn beide zuurvormende stoffen in de bodem en voor de natuur gevaarlijke gifstoffen bij nu bestaande overdosering met alle gevolgen van dien. De natuur gaat gebukt onder de intensieve veehouderij, en wij als mensen ook, van q-koorts tot MRSA en endo-toxinen (). Allemaal gevolgen van een te intensieve veedruk waarvoor we massaal veevoer importeren en bossen wereldwijd verwoesten voor producten die we voor het grootste deel naar het buitenland exporteren. Net als met de Urgenda-uitspraak geldt ook hier: de overheid moet*

zorgen dat eerder gedane beloftes nagekomen worden'.

Valentijn Wösten, raadsman coöperatie Mobilisation for the Environment en vereniging Leefmilieu: *'Onze leefomgeving, natuurgebieden en biodiversiteit gaan ten onder aan het huidige beleid, en het Europese Hof bevestigt nu dat het beleid niet klopt. De Raad van State kan nu aan de slag met de vele honderden wachtende rechtszaken en die vergunningen ongeldig verklaren. De ministers van LNV en I&M moeten als de wiedeweerga terug naar de tekentafel. De PAS is als een pleister plakken op een patiënt die aan het infuus ligt. Het helpt geen zier. Rigoureuzere maatregelen zijn nu nodig van de regering waaronder een krimp van de Nederlandse veestapel. Wat nu met de PAS gebeurt, is als dweilen met de kraan open.'*

Hoe nu verder?

De rechtszaak is terecht gekomen bij het Europese Hof via de Raad van State. De rechtszaak is bij de Raad van State aangespannen door coöperatie Mobilisation for the Environment en vereniging Leefmilieu, in samenwerking met stichting Behoud de Peel. De Europese rechter is het met de drie organisaties eens dat de ambitie voor natuurbehoud in het vergunningenprogramma onacceptabel laag is, en dat de beloofde positieve effecten van de natuurherstelmaatregelen nog veel te onzeker zijn. Het is aan de Raad van State om deze uitspraak te vertalen naar een groot aantal rechtszaken die aangespannen zijn op -zoals nu blijkt- onterecht verleende vergunningen voor bedrijfsuitbreiding. Tegen een uitspraak van het Europese Hof is geen beroep mogelijk. De overheid moet nu aan de slag.

Duizenden natuurvergunningen onterecht verleend; van de A27 tot uitbreidingen van varkensstallen

De uitspraak komt er op neer dat duizenden natuurvergunningen die sinds 2015 zijn verleend voor de bouw of uitbreiding van kolencentrales, veebedrijven, wegebouw, biomassacentrales en mestvergisters niet verleend hadden mogen worden. Mobilisation en vereniging Leefmilieu hebben sinds 2015 tegen ruim 400 vergunningbesluiten beroep ingesteld. Naar verwachting zullen al die beroepen gegrond worden verklaard. Mobilisation zal verzoeken indienen om de natuurvergunningen van de drie nieuwe kolencentrales in te trekken van RWE (Eemshaven), Engie en E.ON/Uniper beide in Rotterdam. Ook de vergunningen voor uitbreiding van de A27 en de bedreiging van Amelisweerd zijn hiermee op losse schroeven komen te staan.

Mobilisation en vereniging Leefmilieu hebben niet alle duizenden verleende vergunningen kunnen aanvechten bij de Raad van State. Met elk beroep zijn hoge kosten gemoeid. Daarom zijn vooral vergunningbesluiten geselecteerd van grote bedrijven of bedrijven die op korte afstand liggen van natuurgebieden.

Juridische brondocumenten:

- Voor de uitspraak van het Europees Hof en het advies van de Advocaat Generaal, zie: <http://curia.europa.eu/juris/> (zaaknummer 293/17).
- De Raad van State heeft de zaak doorverwezen naar het Europees Hof bij uitspraak van 17 mei 2017 (ECLI:NL:RVS:2017:1260).

(*) *toelichting over endotoxinen*: Het kennisbericht “Fijnstof en endotoxinen” (versie 2, 24 mei 2017) van het Kennisplatform VHG laat zien dat luchtweg gerelateerde gezondheidseffecten in de nabijheid van veehouderijen vaker voorkomen. Over de afname van longfunctie in de buurt van veehouderijen concludeert het kennisbericht hetvolgende: “Het meest waarschijnlijk is dat deze longfunctieveranderingen samenhangen met de blootstelling aan stof en micro-organismen (endotoxine) direct rond de veehouderijbedrijven.”

Noot voor de redactie (niet voor publicatie)

Voor interviewverzoeken, meer informatie over of een toelichting op dit persbericht kunt u contact opnemen met Marjet Heins, woordvoerder namens de twee milieuorganisaties (coöperatie Mobilisation for the Environment en vereniging Leefmilieu) – 06-53930553 of info@buitendelijntjescommunicatie.nl

Afgelopen week zat Johan Vollenbroek in Vroege Vogels en geeft hij een goede toelichting op deze rechtsgang en de gevolgen: <https://www.nporadio1.nl/natuur-milieu/12412-natuur-leidt-flink-onder-stikstof-hotspot-nederland>

Voor een meer uitgebreide radiorapportage waarin meerdere deskundigen aan het woord komen (duur 25 min.): <https://www.nporadio1.nl/reporter-radio/onderwerpen/475062-oppassen-met-de-pas>

BIJLAGE ACHTERGRONDINFORMATIE

Europese Unie en de PAS – hoe zit het

De Europese Unie stelt serieuze regels aan behoud van natuur en milieu, onder meer via de Habitatrichtlijn. Deze richtlijn verplicht elke Europese lidstaat al vanaf minstens 1998 om de belangrijkste natuurgebieden in eigen land in een goede staat te brengen en te houden. Om valse concurrentie te voorkomen is daarom afgesproken dat overal in de Europese Unie gelijke natuur- en milieueisen gelden. Veehouders zijn de grootste bron vanwege de ammoniakemissies uit de mest (circa 80% van de vervuiling komt van veehouderijen). En dat is niet vreemd als je bedenkt dat Nederland in verhouding tot het landoppervlak verreweg het meest vee-intensieve land van Europa is.

Het Europese natuurbeschermingsrecht verplicht alle lidstaten hun belangrijkste

natuurgebieden in een goede toestand te brengen en te houden. Als meest minimale wettelijke eis geldt dat bestaande natuurschade in ieder geval niet erger mag worden gemaakt. Inmiddels zijn al heel wat Europese lidstaten stevig op de vingers getikt omdat ze toch vergunningen bleven afgeven waarbij natuurschade toenam.

In 2015 heeft de regering een natuurvergunningen-programma opgezet om bouw van nieuwe inrichtingen, bedrijfsuitbreidingen en wegebouw te kunnen blijven toestaan, ook als daarbij ernstige natuurschade optreedt door hoge stikstofconcentraties in de lucht. Met dit Programma Aanpak Stikstof (PAS) stelde de Nederlandse regering te voldoen aan de Europese Habitatrictlijn. Een megaprogramma omdat geprobeerd is alle natuurschadelijke stikstofemissies in heel Nederland in een rekenprogramma te verwerken, met als doel om gecontroleerd vergunningen te kunnen verlenen voor bedrijfsuitbreidingen die natuurschade veroorzaken.

De regering verdedigde haar vergunningenbeleid door natuurherstelmaatregelen te beloven in ruil voor de extra natuurschade. Critici noemen dit beleid een "hypotheek op de toekomst". De ernst van natuurschade door stikstofuitstoot staat wetenschappelijk vast terwijl er daarentegen gerede twijfel bestaat over het positieve effect van maatregelen om de natuur te herstellen van stikstofschaade.

"Natuurschade laat zich zelden makkelijk met een gereedschapskist repareren", zegt Johan Vollenbroek namens de drie natuurorganisaties die de rechtszaak hebben aangespannen.

Uitspraak is geen verrassing; experts roepen het al jaren

De uitspraak van de Europese rechter komt niet als een verrassing. Deskundigen zeggen al jaren dat het vergunningenprogramma van de regering in strijd is met het Europees recht. In 2016 promoveerde zelfs een jurist (mr. Ralph Frins) van de Radboud Universteit in Nijmegen op dit onderwerp. In juli 2018 werd het advies bekend van de Advocaat Generaal, de belangrijkste adviseur van het Europees Hof. Dat advies liet weinig ruimte voor twijfel over hoe het Europees Hof zou gaan oordelen. Bovendien werd in het regeerakkoord van de Nederlandse regering al rekening gehouden met een negatieve uitspraak van de Europese rechter over het PAS. Desalniettemin heeft de LTO, bij monde van Gerbrand van 't Klooster, voor Reporter Radio op 14 oktober verklaard tevreden te zijn over de wijze waarop het PAS de afgelopen jaren heeft gefunctioneerd.

Meer over de PAS lees je op <http://mobilisation.nl/nl/index.php?id=18> of op www.leefmilieu.nl

Marjet Heins
Woordvoerder

**Mobilisation for the Environment
en Vereniging Leefmilieu**

06-53930553

www.mobilisation.nl

www.leefmilieu.nl

Geen berichten meer ontvangen van ons? Klik [hier](#)